

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

І.М. Савицька

« _____ » _____ 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри виробничого та
інвестиційного менеджменту

Протокол № 12 від «12» травня 2021 р.

Завідувач кафедри

Л.В. Шинкарук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ЕКОНОМІКА”

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність

Галузь знань

Факультет

Розробники:

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

053 «Психологія»

05 «Соціальні і поведінкові науки»

гуманітарно-педагогічний

доцент, к.е.н., Свердан М.М.

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни Економіка

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Бакалавр
Спеціальність	053 «Психологія»
Галузь знань	05 «Соціальні і поведінкові науки»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—
Форма контролю	іспит
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
	денна форма навчання
Рік підготовки (курс)	3
Семестр	6
Лекційні заняття	30 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.
Лабораторні заняття	—
Самостійна робота	75 год.
Індивідуальні завдання	—
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Тематика дисципліни «Економіка» пов'язана з вивченням дисциплін економічного профілю.

Економіка вивчає економічні відносини між людьми, що виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання економічних благ. Ці економічні відносини регулюються об'єктивними економічними законами і реалізуються через економічну поведінку суб'єктів, які приймають рішення в умовах необмежених потреб і обмежених ресурсів.

Вивчення дисципліни «Економіка» підвищить рівень компетенції фахівців, стане вагомим фактором їх конкурентоспроможності як в Україні, так і за її межами.

Мета вивчення дисципліни «Економіка» полягає в засвоєнні комплексу системи знань із системи наукових поглядів на економічне життя суспільства, сучасного економічного мислення та основних умінь по застосуванню набутих знань у господарській та управлінській практиці.

Результатом вивчення дисципліни є здобуття теоретичних знань і практичних навиків в галузі економіки, прикладна підготовка студентів і формування професійних компетенцій для їх застосування. **У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:** *знати*

- основні етапи становлення та розвитку економіки як науки;
- сучасну теорію виробництва та його фактори;
- економічний зміст власності, економічну теорію прав власності;
- особливості основних економічних систем;
- основи функціонування ринкової економіки, категорії та закони товарного виробництва, сутність і функції ринку;
- економічну природу і види конкуренції;
- причини та наслідки монополізму в економіці;
- теорію домогосподарства;
- теорії фірми, економіку фірми;
- механізми функціонування ресурсних ринків;
- систему макроекономіки: її основні результати й показники, чинники і критерії
- економічного зростання та економічного розвитку;
- загальні основи функціонування фінансової систем;
- методи державного регулювання економіки;
- сфери світової економіки, форми міжнародних економічних зв'язків; *вміти*
- здійснювати порівняльний аналіз економічних систем;
- розраховувати основні показники економічної та соціальної ефективності суспільного виробництва;
- аналізувати програми макроекономічного розвитку країни;

- оцінювати структуру та інфраструктуру ринку, ефективність конкурентної та антимонопольної політики;
- визначати стан економічного розвитку підприємств;
- користуватися сучасною науковою літературою, статистичними довідниками, електронними джерелами.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Інститути ринкової економіки							
Тема 1. Економіка: генезис та еволюція	1	8	2	1	-	-	5
Тема 2. Організація економіки і виробництво	2	8	2	1	-	-	5
Тема 3. Власність та економічні системи	3	8	2	1	-	-	5
Тема 4. Ринок та конкуренція	4	8	2	1	-	-	5
Тема 5. Підприємництво	5	8	2	1	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1		40	10	5	-	-	25
Змістовий модуль 2. Гроші, фінанси, торгівля							
Тема 6. Гроші, валюта, інфляція	6	8	2	1	-	-	5
Тема 7. Фінансово-кредитна система	7	8	2	1	-	-	5
Тема 8. Державні фінанси	8	8	2	1	-	-	5
Тема 9. Торгівля	9	8	2	1	-	-	5
Тема 10. Міжнародні економічні відносини	10	8	2	1	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2		40	10	5	-	-	25
Змістовий модуль 3. Економічна психологія							
Тема 11. Економічна свідомість	11	8	2	1	-	-	5
Тема 12. Економічна поведінка	12	8	2	1	-	-	5
Тема 13. Економічна поведінка споживача	13	8	2	1	-	-	5
Тема 14. Економічна психологія грошей	14	8	2	1	-	-	5
Тема 15. Економічна психологія добробуту	15	8	2	1	-	-	5
Разом за змістовим модулем 3		40	10	5	-	-	25
Курсовий проект (робота)			-	-	-	-	-
Усього годин		120	30	15	-	-	75

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Інститути ринкової економіки

Тема 1. Економіка: генезис та еволюція

Економіка як сфера суспільно-господарської діяльності та взаємодії.

Предмет економіки. Методи пізнання економічних явищ і процесів.

Економічні потреби та економічні інтереси, економічні блага і економічні ресурси. Трудова діяльність як спосіб розв'язання суперечностей між потребами та обмеженими ресурсами.

Система економічних відносин. Економічні закони. Система та класифікація економічних законів.

Економічна поведінка та її принципи. Економічне мислення та його форми.

Тема 2. Організація економіки і виробництво

Суспільне виробництво та основні умови його функціонування. Фактори виробництва та їх класифікація. Продуктивні сили і виробничі відносини. Етапи розвитку продуктивних сил.

Виробнича функція. Ефективність суспільного виробництва. Виробничі можливості суспільства.

Сутність та основні типи економічного відтворення. Економічний розвиток. Економічне зростання.

Національна економіка. Національний продукт. Валовий внутрішній продукт: сутність, форми та методи обчислення. Реальний і номінальний ВВП. Валовий національний продукт. Чистий національний продукт. Національний дохід: його структура, форми та значення в економіці. Національний дохід – виробництво, розподіл, перерозподіл та споживання.

Національне багатство: сутність, структура, джерела зростання.

Тема 3. Власність та економічні системи

Економічний зміст власності. Форми власності. Право власності.

Історичні типи власності. Форми власності. Приватна власність та її види. Суспільна власність і її види.

Економічні системи: сутність та класифікація. Еволюція економічних систем як форм господарювання. Типи, види та моделі економічних систем. Порівняльний

аналіз економічних систем у теоріях індустріально-економічного розвитку. Теорія постіндустріального суспільства.

Елементи економічної системи. Система економічних відносин. Основні типи економічних систем, їх еволюція. Ринкові та неринкові економічні системи. Національні моделі сучасної ринкової економіки. Тіньова економіка.

Тема 4. Ринок та конкуренція

Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва. Умови виникнення ринкового господарства.

Ринок як економічне явище: сутність, види, функції. Ринкова інфраструктура.

Ринковий механізм, його сутність та елементи. Переваги та обмеження ринкового механізму.

Товарне виробництво. Товарна форма продукту праці. Економічні блага. Товар та його властивості. Послуга. Закон вартості: сутність і механізм дії. Ціна як грошова форма вартості товару. Сучасна модифікація вартісних відносин.

Поняття попиту. Цінові та нецінові фактори, що впливають на попит. Закон попиту. Поняття пропозиції. Цінові й нецінові фактори, що впливають на пропозицію. Закон пропозиції. Рівноважна ціна. Ринкова рівновага. Поняття еластичності попиту і пропозиції.

Конкуренція – основа ринку. Види конкуренції.

Досконала і недосконала конкуренція: особливості та роль в економіці. Суттєві риси монополістичної конкуренції. Ознаки ринку олігополії. Ринок чистої монополії.

Конкурентна та антимонопольна політика.

Тема 5. Підприємництво

Підприємницька діяльність: сутність, принципи, види, організаційні форми.

Сутність та функції підприємництва. Види підприємництва.

Підприємство, підприємництво, підприємливість: зміст дефініцій.

Поняття підприємства. Організаційно-правові форми підприємств у ринковій економіці.

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Капітал як фактор виробництва. Кругообіг капіталу.

Доходи, витрати і прибуток підприємства.

Домогосподарство як економічний суб'єкт ринкових відносин.

Заробітна плата, її економічна природа та функції. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми заробітної плати.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Гроші, фінанси, торгівля

Тема 6. Гроші, валюта, інфляція

Сутність і функції грошей. Грошова система: сутність, структура, види. Закони грошового обігу.

Ринок грошей. Попит на гроші та його елементи. Пропозиція грошей. Поняття грошових агрегатів. Грошова маса. Монетизація ВВП. Грошова база. Грошовий мультиплікатор. Грошова реформа.

Валюта. Валютні операції. Валютний курс. Конвертованість валюти.

Інфляція: сутність, причини виникнення, основні види. Інфляція попиту та пропозиції. Механізм розвитку інфляції. Показники виміру інфляції. Дефляція.

Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави.

Індексація. Економічний зміст та механізм здійснення індексації. Споживання, заощадження, інвестиції.

Тема 7. Фінансово-кредитна система

Кредитно-банківська система та її інституціональна структура.

Центральний банк країни та його функції. Грошово-кредитна політика центрального банку.

Комерційні банки та їх класифікація. Пасивні операції комерційних банків. Депозити. Види вкладів. Активні операції комерційних банків. Банківське кредитування. Доходи і прибуток комерційного банку.

Фондовий ринок. Цінні папери. Номінальна і ринкова вартість цінного папера. Види цінних паперів. Акція: сутність, види, форми доходу. Контрольний пакет акцій. Облігація: сутність, форми доходу. Інвестиційний ресурс цінних паперів.

Ринок цінних паперів, його функції та інфраструктура.

Фондова біржа та організація її діяльності. Основні види біржових угод.

Спеціальні кредитно-фінансові інститути та особливості їхньої діяльності.

Страховання як економічна категорія. Функції страхування. Види страхування. Страхова послуга. Страховий захист. Страховий ринок.

Тема 8. Державні фінанси

Фінанси: сутність і функції в ринковій економіці. Фінансові ресурси. Фінансові відносини. Фінансова система та її структура.

Бюджетна система. Державний бюджет. Доходи й видатки державного бюджету. Бюджетний дефіцит. Фіскальна політика держави.

Податкова система. Податки та їх види. Принципи оподаткування. Форми та види податків і порядок їх стягнення.

Державний борг: причини виникнення та види. Управління державним боргом. Боргова безпека держави.

Цільові позабюджетні фонди держави.

Державний сектор економіки. Державні закупівлі.

Тема 9. Торгівля

Економічний зміст торгівлі. Теорії торгівельних відносин.

Міжнародна торгівля як основна форма міжнародних економічних відносин, її структура та динаміка розвитку.

Міжнародна конкуренція. Конкурентоспроможність. Конкурентні переваги.

Світові товарні ринки. Види і форми міжнародної торгівлі.

Сучасні особливості розвитку міжнародної торгівлі. Основні показники міжнародної торгівлі. Показники кон'юнктури світових товарних ринків.

Ціноутворення на світовому ринку.

Міжнародна торгівля послугами.

Регулювання міжнародних торговельних відносин. Основні принципи і рівні регулювання міжнародних торговельних відносин. Методи державного регулювання міжнародних торговельних відносин.

Тема 10. Міжнародні економічні відносини

Поняття світового господарства.

Соціально-економічні особливості розвитку основних сфер світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.

Міжнародний рух капіталу та його форми. Міжнародна трудова міграція. Міжнародні валютні відносини.

Міжнародні науково-технічні відносини.

Міжнародні корпорації у світовому господарстві.

Економічна глобалізація: сутність, характерні риси та тенденції розвитку.

Міжнародні економічні організації у глобальній економіці.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Економічна психологія

Тема 11. Економічна свідомість.

Поняття свідомості. Структура свідомості. Рівні свідомості. Співвідношення свідомого і несвідомого. Несвідоме – компонент поведінки. Самосвідомість як самовизначення особистості.

Дефініція «економічної» свідомості. Поняття та структура економічної свідомості: економічні емоції та почуття; економічні уявлення; економічне мислення; перцептивний компонент; вольовий компонент.

Еволюція економіко-психологічних ідей. Період нероздільності економічного та психологічного знання, історія економічної психології. Еволюція людського чинника в економічній науці, «економічна» і реальна людина.

Тема 12. Економічна поведінка.

Психологічні детермінанти економічної поведінки. Чинники економічної поведінки.

Аналіз економічної поведінки і процесу прийняття рішень. Дослідження економічних рішень. Чинники, що впливають на прийняття рішень: когнітивні чинники, мотиваційно-вольові, афективні. Дослідження ризику при прийнятті економічних рішень. Види прийняття рішень.

Психологія підприємницької діяльності. Психологічні моделі підприємництва, загальні риси підприємців. Психологічний портрет підприємця. Психологічні типи підприємців. Проблема якостей особи підприємця. Психологічні бар'єри до підприємництва. Психофізіологічний підхід до дослідження підприємництва. Психологія економічної поведінки на ринку праці.

Тема 13. Економічна поведінка споживача.

Потреби як джерело активності. Зв'язок потреб, мотивів і цілей. Класифікація мотивів діяльності, поведінки особистості.

Поведінка споживачів. Особистісні риси меркантилістів. Типи покупців. Вибір товарів. Правила прийняття рішень.

Концепція «суспільства споживання». Демонстративне споживання.

Тема 14. Економічна психологія грошей.

Сутність проблеми психології грошей. Соціокультурні особливості відношення до грошей. Відношення до грошей у різних соціальних груп, стратифікація людей по відношенню до величини оплати праці, гроші як мірило стосунків між людьми і країнами.

Вплив грошей на формування особи. Етапи формування відношення до грошей. Вплив вольових якостей на відношення до грошей, взаємозв'язок самооцінки з грошовою поведінкою. Економічна соціалізація. Вплив грошей на формування професійної спрямованості. Грошові типи особистості.

Економічна психологія доходів, заощаджень та інвестицій. Психологія нагромаджень, аспекти зберігаючої поведінки. Психологія економії.

Види і причини грошової патології. Гемблінг як варіант патологічної грошової поведінки. Емоційна основа грошової патології.

Тема 15. Економічна психологія добробуту.

Економіка добробуту. Психологія економіки добробуту. Психологія достатку та заможності.

Визначення багатства і бідності. Уявлення людей про багатство та бідність. Теорії сприймання власного благоустрою. Багатство та бідність в суспільній свідомості. Економічна ідентичність багатих і бідних. Моделі поведінки багатих і бідних. Психічне благополуччя. Гроші як символ багатства і бідності.

Соціальна та економічна мобільність. Чинники низхідної мобільності. Причини, що генерують багатство та бідність. Психологічні особливості індивідів (багатіїв, бідняків та жебраків).

4. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Інститути ринкової економіки		
1	Економіка: генезис та еволюція	1
2	Організація економіки і виробництво	1
3	Власність та економічні системи	1
4	Ринок та конкуренція	1

5	Підприємництво	1
<i>Разом за модулем 1</i>		5
Змістовий модуль 2. Гроші, фінанси, торгівля		
6	Гроші, валюта, інфляція	1
7	Фінансово-кредитна система	1
8	Державні фінанси	1
9	Торгівля	1
10	Міжнародні економічні відносини	1
<i>Разом за модулем 2</i>		5
Змістовий модуль 3. Економічна психологія		
11	Економічна свідомість	1
12	Економічна поведінка	1
13	Економічна поведінка споживача	1
14	Економічна психологія грошей	1
15	Економічна психологія добробуту	1
<i>Разом за модулем 3</i>		5
<i>Всього</i>		15

5. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання

1. Основні етапи і напрямки розвитку економічної теорії.
2. Сучасні економічні теорії
3. Предмет економічної теорії.
4. Методи економічної теорії.
5. Функції економічної теорії.

6. Економічні потреби суспільства. Корисність продукту.
7. Економічні інтереси: поняття, види та їх взаємодія.
8. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок.
9. Обмеженість ресурсів і крива виробничих можливостей.
10. Економічна ефективність використання ресурсів та її показники.
11. Суть та структура суспільного виробництва.
12. Сутність і основні структурні елементи економічної системи.
13. Типи економічних систем та критерії їх класифікації. 14. Власність як економічна та юридична категорія
15. Типи, форми та види власності.
16. Роздержавлення і приватизація власності: поняття, принципи, методи.
17. Генезис форм господарства.
18. Товар і його властивості.
19. Альтернативні теорії вартості.
20. Закон вартості, його сутність та функції
21. Становлення та еволюція грошових відносин
22. Теорії грошей
23. Сутність та функції грошей
24. Еволюція і форми грошей
25. Грошовий обіг та його закони
26. Сутність ринку, його риси та структура
27. Ринковий механізм та його основні елементи
28. Моделі ринкової економіки
29. Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи
30. Біржі, їх види та функції
31. Банки та банківська система
32. Підприємництво: сутність, умови розвитку та функції
33. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки
34. Кругообіг і оборот капіталу (фондів) як процес індивідуального відтворення
35. Маркетинг та менеджмент підприємства
36. Основний капітал (фонди); фізичний і моральний знос
37. Амортизація та її норма; значення прискореної амортизації в умовах НТР
38. Оборотний капітал (фонди): сутність, структура та показники ефективності використання.
39. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин
40. Доходи домогосподарств та їх розподіл
41. Витрати на споживання та заощадження домогосподарств
42. Витрати виробництва, їх суть та види.
43. Собівартість продукції, її структура та види.
44. Прибуток підприємства, його суть, функції та види

45. Особливості підприємницької діяльності в аграрному секторі.
46. Рентні відносини.
47. Сутність і види суспільного відтворення
48. Зміст і типи економічного зростання.
49. Нагромадження, заощадження та інвестиції, їх суть і місце в економічному зростанні.
50. Економічна сутність глобалізації.

Тести

1. *Які сутності характеризують предмет економічної те:*

- а) продуктивні сили;
- б) засоби виробництва;
- в) земля, капітал;
- г) виробничі відносини, економічні категорії та закони;
- д) рідкісні або обмежені ресурси.

2. *Власність як економічна категорія:*

- б) власність – це добробут;
- в) суспільна форма привласнення матеріальних благ і, перш за все, засобів виробництва;
- г) це право володіння, розпорядження і користування матеріальними благами;
- д) це засоби виробництва, предмети споживання, послуги.

3. *Товарне виробництва - це:*

- а) виробництво матеріальних благ для бартерних операцій;
- б) виробництво продукції для задоволення потреб сім'ї;
- в) виробництво матеріальних благ для задоволення суспільних потреб через ринок.

4. *Що таке попит:*

- а) товари і послуги на ринку;
- б) гроші фізичних та юридичних осіб;
- в) платоспроможна потреба тобто оплачена по всій масі товарів;
- г) матеріальні блага.

5. *Що таке пропозиція:*

- а) вироблені товари і послуги;
- б) гроші товаровиробників;
- в) вироблені товари і представлені на ринок;

г) товари в цеху готової продукції.

8. Методи навчання

Сучасні вимоги до підготовки бакалаврів передбачають здобуття основних теоретичних знань, вмінь та навичок. Для опанування знань найкраще допоможуть інтерактивні методи навчання, їх застосування можливе як при засвоєнні лекцій та при самостійній роботі студента.

Для активізації процесу навчання студентів в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

- на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал;
- зосереджується увага студентів на проблемних питаннях;
- наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань;
- звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем;
- заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

Планування занять передбачає створення передумов для реалізації таких методологічних принципів навчального процесу:

- інтенсивне використання самостійної роботи студента (підготовчий етап до роботи над ситуаційним завданням, пошук матеріалу для виконання аналітичних та аналітично-ситуаційних задач, складання індивідуального алгоритму прийняття рішень);
- використання методу конкретної ситуації з метою пояснення нових теоретичних положень теми;
- активне використання технічних засобів навчання, в тому числі відеоматеріалів, які ілюструють і надають інформацію до ситуаційних задач;
- дотримання жорсткого регламенту: визначення часу на індивідуальну роботу, на обговорення та прийняття групового рішення, на представлення групового варіанту вирішення проблеми, на дискусію;
- впровадження принципу нормування: дотримання норм і правил при проведенні ділової гри, чітке визначення оцінювання результатів гри;
- дотримання умов недостатньої визначеності;
- використання різних рольових функцій при аналізі студентами конкретних ситуацій;
- активна підтримка внутрішньогрупової взаємодії студентів, залучення до обговорення всіх студентів.

Порівняно з традиційним, в інтерактивному навчанні змінюється сама роль викладача. Він поступається своєю активною роллю студентам і тільки спрямовує ігровий процес навчання та розвитку через співорганізацію взаємодії учасників, створює умови для їх ініціативи й творчого пошуку ефективних рішень конкретних ситуацій.

Методики активізації процесу навчання.

При викладанні дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції; робота в малих групах; семінари – дискусії; мозкові атаки; кейс-метод; ділові та рольові ігри; банки візуального супроводження.

Проблемні лекції направлено на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає можливість наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи студента за творчим завданням.

Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності у вигляді презентації лекційного матеріалу за всіма темами дисципліни. ***Індивідуально-консультативна робота.***

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- за засвоєнням теоретичного матеріалу – консультації: індивідуальні (запитання – відповідь); групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- за засвоєнням практичного матеріалу – консультації: індивідуальні і групові (поточні та перед іспитом).

9. Форми контролю

Контроль успішності навчання студентів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю.

Здійснюється оперативний і рубіжний (модульний) поточний контроль.

Оперативний поточний контроль здійснюється у формі індивідуального та групового контролю засвоєння навчального матеріалу, перевірки підготовленості студентів до виконання практичних занять.

Рубіжний (модульний) поточний контроль здійснюється у вигляді письмових контрольних робіт за темами лекційного курсу та практичних занять (теоретичні питання, тестові завдання, презентація результатів групової роботи над вирішенням проблемних завдань, розв'язування задач).

Поточний контроль за останнім змістовим модулем проводиться в останній тиждень навчального семестру.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену за графіком семестрового контролю.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання
	екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

Оцінка «Відмінно» виставляється студенту (слухачу), який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка «Добре» виставляється студенту, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка «Задовільно» виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка «Незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Економіка» (робоча програма навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).

12. Рекомендована література

Основна:

1. Ажиюк С.Д. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С.Д. Ажиюк, О.С. Передрій. – К.: Знання, 2008. – 368 с.

2. Башнянин Г.І., Шевчук Є.С. Політична економія. Навчальний посібник / за ред. д.е.н., проф. Г.І.Башнянина і к.е.н., доц. Є.С.Шевчука. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Львів: «Магнолія плюс», «Новий світ – 2000», 2004. – 483 с.
3. Бутко М.П. Економічна психологія: навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М.П. / М.П. Бутко, А.П. Неживенко, Т.В. Пепа. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 232 с.
4. Гальчинський А.С. Основи економічної теорії: Підручник / А.С.Гальчинський, П.С.Єщенко, Ю.І.Палкін. – К.: Вища школа, 2007. – 471 с.
5. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – 2-е вид. – К.: Знання, 2008. – 491 с.
6. Економічна теорія: політекономія / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с. 7. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка: Навч. посібник / За ред. 3. Ватаманюка та С. Панчишина. – 3-тє вид., доп. – К.: Альтернативи, 2015. – 608 с.
8. Ложкін Г.В. Економічна психологія: Навчальний посібник / В.В. Спасенніков, В.Л. Комаровська – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 304 с.
9. Основи економічної теорії: навч. посіб. / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. Тульчинської. – К.: Каравела, 2008. – 448 с.
10. Основи економічної теорії: підруч. / за заг. ред. Л.С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – 448 с.
11. Основи економічної теорії: підруч. / за ред. О.О. Мамалуя. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 480 с.
12. Основи економічної теорії: підруч. / за ред. Ю.В. Ніколенка. – 3-є вид. – К.: ЦУЛ, 2003. – 540 с.
13. Основи економічної теорії: підруч. / за наук. ред. В.Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2007. – 519 с.
14. Поведінка споживача: навч. посіб. / Я.С. Ларіна, А.В. Рябчик. – К.: ВЦ «Академія», 2014. – 224 с.

Додаткова:

1. Воробйов Є.М. Економічна теорія. Модульний курс: навч. посіб. / Є.М. Воробйов. – 2-е вид. – Х.: Торсінг плюс, 2009. – 320 с.
2. Данчева О.В., Швалб Ю.М. Практична психологія в економіці та бізнесі. – Київ: Лібра, 1999. – 270 с.
3. Історія економічної думки: Навч. посібник / За ред. Л.Я. Корнійчук, А.М.Поручник, Н.О. Титаренко та ін. – К.: Фенікс, 2003. – 415 с.
4. Костюк В.С. Економічна теорія: Навч. посібник. / В.С. Костюк, А.М. Андрущенко, І.П. Борейко – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 282с.
5. Мазур О.Є. Основи економіки. Теорія і практика./ О.Є. Мазур. – Навч. посіб. – К.: Лібра, 2008. – 288 с.

6. Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах: навч. посіб. / за заг. ред. Л.С. Шевченко. – Х.: Право, 2010. – 144 с.
7. Пачковський Ю.Ф. Психологія підприємництва. Навчальний посібник. – Львів, 2001. – 276 с.
8. Політична економія: навч. посіб. / Н.Є. Горбенко, М.І. Дмитренко, І.Ю. Кочума. – К.: УБС НБХ, 2009. – 408 с.
9. Політична економія: Підручник / За ред. Ніколенко Ю.П. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 632 с.
10. Попова Л.О. Поведінка споживачів / Л.О. Попова, Т.Л. Мітяєва. – Харків: Харк. держ. ун-т харч. та торгівлі, 2007. – 168 с.
11. Прокопенко О.В. Поведінка споживачів: навч. посібник / О.В. Прокопенко, М.Ю. Троян. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 176 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbu.gov.ua>
2. <http://www.portal.rada.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://www.minfin.gov.ua>
5. <http://www.bank.gov.ua>
6. <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. <http://www.undp.org>
8. <http://www.imf.org>